

**LİSANSLI DEPOCULUK
İŞLEYİŞİ-BELGELENDİRİLMESİ
VERGİLENDİRİLMESİ ve KDV İADESİ**

Lisanslı Depoculuğun Önemi

Küresel ısınma ve betonlaşma nedeniyle ekim alanları daralmakta, gıda üretiminde yetersizlikler görüldüğü gibi üretilen ürünlerin de ziyan edilmemesi önem arz etmektedir. Sağlıklı depolara ihtiyaç duyulduğu, özellikle hasat döneminde ürünlerin oldukça olumsuz şartlarda stoklanması ve kısa süre içerisinde oluşan bozulmalar nedeniyle kullanılamaz hale gelmesi sebebiyle lisanslı depolara ihtiyaç duyulmuştur. Lisanslı depolarla üretici, tüccar ve sanayicinin ürünleri emanet alınarak sağlıklı bir şekilde muhafaza edilmesi hedeflenmiştir. Üretici, tüccar ve sanayiciler lisanslı depoları kullandıklarında herhangi bir satış işlemi oluşmadığı için vergi veya borsa kaynaklı masraflar oluşmaz. Sadece depo kirası ve analiz ücreti ödeyerek ürünlerini muhafaza edebilir, gerektiğinde ise lisanslı depolarda bulunan ürünleri karşılığında aldıkları ürün senetlerini ticaret borsalarında satışa sunarak ürünlerini tekrar çekme masrafından da kurtulabilirler. Böylece pazara ürünlerini değil, kalitesi belirlenmiş ürün senetlerinin satışını yaparak daha rahat ve güvenilir bir ticaret yapma imkanı elde ederler.

1. Lisanslı depoculuk sistemi nedir ?

- Depolamaya uygun nitelikte ve standardize edilebilmesi mümkün olan tarım ürünlerinin sınıf ve kalitelerinin yetkili sınıflandırıcı olarak isimlendirilen laboratuvarlarca belirlenmesini,
- Modern altyapıya sahip sağlıklı ortamlarda depolanmasını,
- Bu ürünlerin ticaretinin ürünün mülkiyetini temsil eden ürün senetleri vasıtasıyla; uluslararası alanda da faaliyet gösterebilecek nitelikteki ürün ihtisas borsasında yapılmasını öngören bir sistemdir.

2. Lisanslı depoculuk sistemindeki aktörler kimlerdir ?

Üreticiler, tacirler, sanayiciler, araçlar ve bunların yanı sıra bankalar, sigorta şirketleri ve yatırımcılardır.

3. Sisteme konu ürünler hangileridir?

Hububat, Baklagiller, Yağlı Tohumlar, Pamuk, Fındık, Zeytin, Zeytinyağı, Kuru Kayısı, Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Mısır, Çeltik, Pirinç, Mercimek, Nohut, Fasulye, Bezelye, Ayciçeği, Antep Fıstığı, Kuru Üzüm, Kuru İncir

4. Lisanslı depoculuk sisteminin hedefleri nelerdir?

Lisanslı depoculuk sistemi ile;

- 1- Hasat dönemlerinde tarım ürünlerindeki arz yığılması nedeniyle oluşan fiyat düşüşlerinin önlenmesi ve piyasanın dengelenmesi,
- 2- Özellikle finansman sıkıntısı çeken küçük çiftçiler ile ürün sahiplerinin, lisanslı depolara verdikleri ürünleri karşılığında aldıkları ürün senetleri aracılığıyla bankalardan kredi ve finansman sağlamaları,
- 3- Tarım ürünleri ticaretinin herkesçe kabul gören standartları belirlenmiş ürünler üzerinden yapılması, kaliteli üretimin teşvik edilmesi, güvenli bir piyasanın oluşturulması,
- 4- Tarım ürünleri ticaretinin kayıt altına alınması,

- 5- Ülkemizde halihazırda uygulanmakta olan tarım reformunun başarılması ve tarım ürünleri ticaretinde özel sektör katılımının artırılması,
- 6- Üretimde ve fiyatlandırmada Devlet müdahalelerinin asgariye indirilmesi, bu alana yönelik yapılan yüksek harcamalardan önemli tasarruf sağlanması, serbest piyasa ve fiyat oluşumunu bozan müdahalelerden uzaklaştırılması,
- 7- Tarım ürünleri üreticileri açısından kolay pazarlanabilen, iyi muhafaza edilen ve nakliye masrafları en aza indirilmiş bir sistemle istikrarlı ve daha yüksek bir gelir seviyesi elde edilmesi,
- 8- Yatırımcılar için dövize, altına, hisse senedine, faize ve benzerlerine alternatif yeni bir yatırım aracı sağlanması,
- 9- Ürün ticareti ile uğraşan tacir ve sanayicilerimizce, kalitesi bilimsel kriterlere göre belirlenmiş ve fiyat istikrarı sağlanmış ürünlerin kolayca temini,
- 10-Tarım ürünlerinin, fizikî mal ve numune gösterilmesine ve teslimine gerek olmaksızın ürün senetleri veya elektronik ürün senetleri aracılığıyla ticaretinin yapılması,
- 11-Standardı belirlenmiş ürün ve lisanslı depo sistemiyle tarım ürünlerinde vadeli işlem ve opsiyon piyasalarına geçilmesi,
- 12-Ürün depolanması, bankacılık ve sigorta sektörü açısından yeni iş alanlarının oluşturulması, 13- Ülkemizin yakınında bulunduğu Orta Doğu, Balkanlar, Türkî Cumhuriyetler ve Asya coğrafyasındaki tarım ürünleri ticaretinde de önemli rol üstlenmesi ve pay sahibi olunması, hedeflenmiştir.

5. Ürün ihtisas borsası/borsaları nedir?

- *Lisanslı depoculuk sistemi kapsamındaki tarım ürünlerinin fiziki veya elektronik ortamlarda alım satımına aracılık eden,
 - *Gerek ürünlerin fiziki olarak, gerekse ürünü temsilen lisanslı depo işletmelerince çıkarılan ürün senetlerinin ve alivre sözleşmelerin ticaretine aracılık eden,
 - *Yeterli alt yapı ve elektronik donanım ile mali alt yapıya sahip olan,
 - *Faaliyet alanı bölgesel, ulusal veya uluslararası olabilen,
- Bakanlar Kurulunca kuruluş izni ve Bakanlığımızca faaliyet izni verilen, anonim şirket şeklinde faaliyette bulunacak kuruluştur.

6. Ürün ihtisas borsasının görev ve sorumlulukları nelerdir?

Alivre sözleşmeler ile lisanslı depolarca düzenlenen kıymetli evrak hükmündeki ürün senetleri ve ürünü temsil eden benzer senetlerin alım satımı ve rehini gibi işlemlerin ürün ihtisas borsalarında kontrolü ve tescili zorunludur. Borsada tescil gerçekleşmedikçe ürün mülkiyeti başkasına devredilemez.

Ürün senetlerine ilişkin; alım satımın tescili, devir ile bedelinin ödenmesi, alıcı ve satıcı ile üçüncü şahısların haklarının korunması, yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve alım satımına ilişkin diğer hususlar, borsanın sorumluluğunda olup, bu işlemlerden dolayı doğan zararlar borsa tarafından tazmin edilir.

7. Ürün İhtisas Borsasının sağlayacağı faydalar nelerdir?

Mudiler ürünlerini, yakın çevrelerindeki sınırlı sayıda tüccara satmak zorunda kalmayacak, çok sayıda alıcının oluşturacağı rekabetten yararlanabilecektir.

Çok sayıda alıcı ve satıcının bulunduğu, fiyatın objektif olarak oluşabileceği bir piyasa oluşacaktır. Ürünler, elektronik ürün senetleri vasıtasıyla elektronik ortamda el değiştirebilecektir.

Sanayiciler işletmelerinin ihtiyacı olan ürünleri kısa zamanda kolayca tedarik edebilecektir. Ülkemiz, bölgede tarım ürünleri ticaretinin merkezi konumuna gelebilecektir.

Ürün senetleri; altın, döviz, hisse senedi gibi alternatif bir yatırım aracı haline gelecektir. Ürün senetleri, faizsiz yatırım araçları olmaları nedeniyle, özellikle Ortadoğu sermayesi tarafından talep görebilecektir. Mevcut ticaret borsaları, ürün ihtisas borsasının acentesi olmalarına imkan tanımış olması itibariyle, bu borsanın bölgelerdeki temsilcilikleri olarak faaliyet gösterebilecektir. Gelişmiş ülkelerde tarım ürünleri ticaretinde yaygın biçimde kullanılan vadeli işlem araçları, ülkemizde de yaygınlaşabilecektir.

8. Sistemin güvence mekanizmaları nelerdir?

-Rizikolara karşı sigorta (Depolar ile bu depolara konulan ürünlerin rizikolara karşı sigorta ettirilmesi zorunludur.)

Teminat (Depolama kapasitesinin ürün rayiç bedelinin en az %15'i oranındaki teminatın tazmin fonu adına ve lehine düzenlenmesi zorunludur.)

Borsanın sorumluluğu (Ürün senetlerinin alım satımına ilişkin hususlar (tescil, devir, bedelin ödenmesi, üçüncü şahısların haklarının korunması, yükümlülüklerin yerine getirilmesi gibi) borsanın sorumluluğundadır. Bu işlemlerden doğacak zararlar borsa tarafından tazmin edilir.)

Bakanlığın gözetim ve denetimi (Lisanslı depolar, yetkili sınıflandırıcılar, ürün ihtisas borsaları ile kanun kapsamında faaliyet gösteren diğer kişi ve kuruluşlar Gümrük ve Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetimine tabidir.)

9. Ürün senedi nedir ve nasıl kullanılır?

Bir ürünün lisanslı depo işletmesine teslim ve kabul edilmesi halinde, söz konusu ürün için ürün senedi düzenlenir. Teslimat sırasında ürün senedi dışında düzenlenen tartım makbuzu ve delil niteliğini haiz benzer belgeler de ürünün mülkiyetinin ispatında kullanılabilir.

Ürün senedi veya delil niteliğini haiz diğer belgeler; ürünün aynı miktar, cins, sınıf ve kalitede müdiye geri verilmesini garanti eder ve bu teslim satış değil vedia (emanet) anlamındadır.

ELEKTRONİK ÜRÜN SENEDİ, tarım ürünlerinin lisanslı depoya tesliminde, lisanslı depo işletmesince bu ürünleri temsilen basılı ürün senetleri hükmünde olmak üzere oluşturulan bir elektronik kayıttır.

Lisanslı depo işletmecisi, müdinin talebi üzerine, hukuken geçerli bir mazereti olmadıkça gecikmeksizin ürünü teslim eder. Ürünün tesliminde bu ürüne ait ürün senedini geri alır ve iptal eder.

10. Ürün senetleri nasıl kullanılır?

Lisanslı depolara ürünlerini tevdi eden ve bunun karşılığında ürün senedini alan mudiler, diledikleri zaman ellerindeki ürün senetlerini ürün ihtisas borsasında veya bu borsa faaliyete geçinceye kadar yetkilendirilen ticaret borsalarında satabilmektedir. Tacirler ve sanayiciler ise ihtiyaç duydukları miktar ve kalitedeki ürünleri ürün senetleri vasıtasıyla tedarik edebilmektedir.

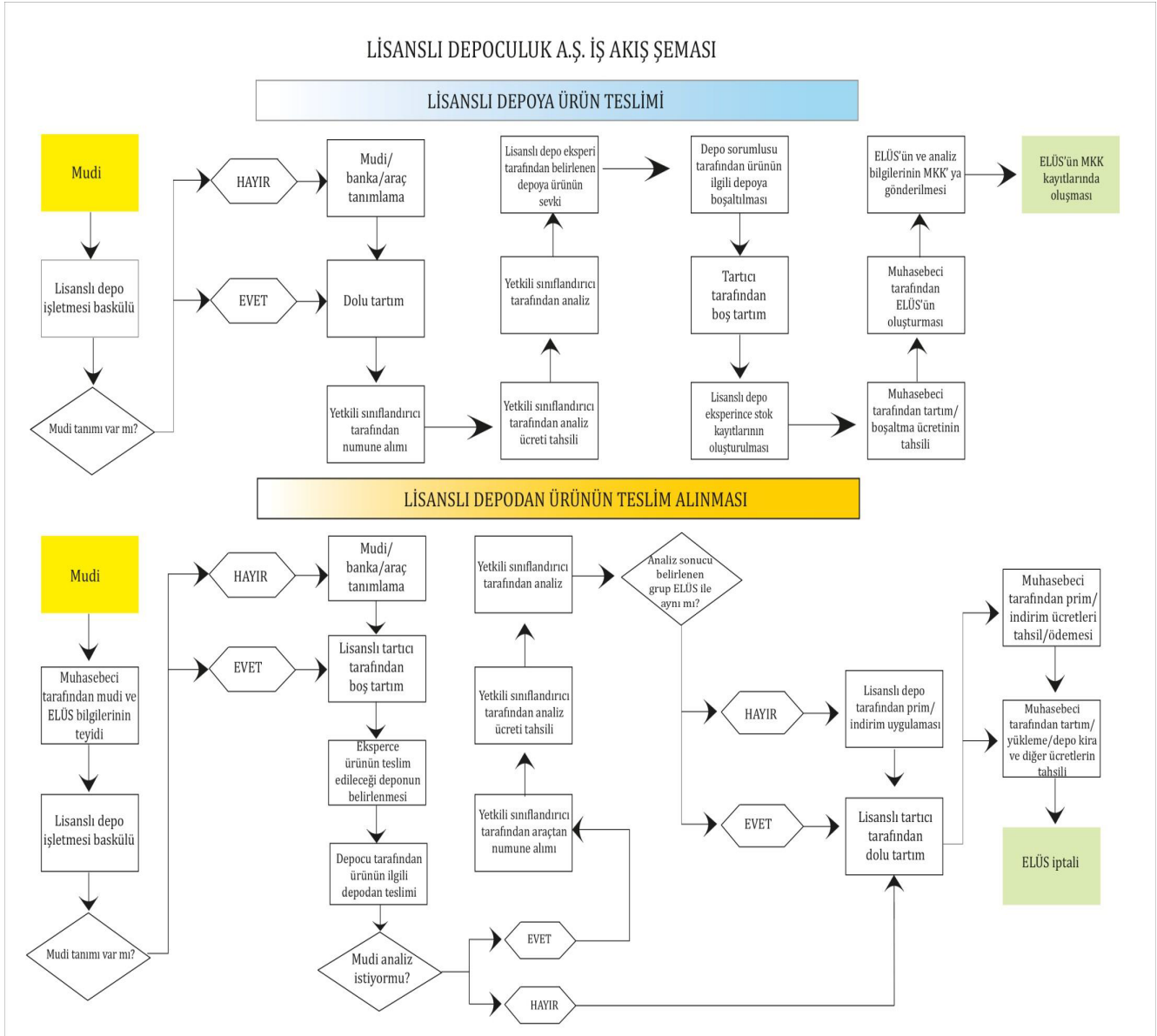
Mudilerin ellerindeki ürün senetlerini satmak yerine teminat olarak göstererek karşılığında kredi kullanma

imkanı da bulunmaktadır.

Mudi lisanslı depo işletmesinden ürününü geri almak istediğın de lisanslı depo işletmesinin hukuken geçerli bir mazereti olmadıkça gecikmeksizin ürünü teslim etme zorunluluğı bulunmaktadır. Ürünün tesliminde bu ürüne ait ürün senedi lisanslı depo işletmesince geri alınmakta ve iptal edilmektedir. Ayrıca, lisanslı depo işletmesi, ürün senedini düzenleyen ve ürün senedi defterini tutmakla yükümlü olan taraftır.

11. Elektronik ürün senetlerine ilişkin hukuki işlemler nasıl yürütölmektedir?

Elektronik ürün senetlerine ilişkin yasal düzenleme TÖLDK md.15/4'te yer almaktadır ve 12/11/2011 tarihli ve 28110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliğı yürürlüğe konulmuştur. Bu Yönetmelikte, elektronik ürün senetlerinin oluşturulmasını sağlamak, bu senetlere bağılı tüm hak ve yükümlölükler ile işlemleri ilgili taraflar itibarıyla kayden izlemek amacıyla bir anonim şirketin elektronik kayıt kuruluşu olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yetkilendirilmesi öngörölmüştür. Yetkilendirilen elektronik kayıt kuruluşu tarafından bir elektronik sistemin oluşturulması ve elektronik ürün senetlerine ilişkin tüm hukuki işlemlerin bu elektronik sistem üzerinden yapılması hüküm altına alınmıştır

- LİSANSLI DEPOCULUKTA DEVLET TARAFINDAN VERİLEN DESTEK VE TEŞVİKLER

-

-1. VERGİ İSTİSNALARI

-Lisanslı depolara stoklanarak elektronik ürün senedi aracılığıyla alım, satımı yapılan ürünler 31.12.2018 tarihine kadar;

-- Zirai stopaj vergisinden (% 2),

-- Elde edilen kar gelir/kurumlar vergisinden (% 20),

-- KDV'den (% 1),

-muaftır.

-

-2. DEPO KİRA DESTEĞİ

-16 Ekim 2014 tarih, 29147 sayılı Resmi gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı (Karar Sayısı: 2014/6849) eki "Tarımsal Ürünlerin 5300 Sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Çerçevesinde Lisans Alarak Faaliyet Gösteren Depolarda Muhafaza Edilmesi Halinde Kira Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar" ile bu Karar'da değişiklik yapan 20 Ocak 2018 tarih ve 30307 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararına göre lisanslı depolarda muhafaza edilen ürünlere 16.10.2014 tarihi itibarıyla 5 yıl süreyle, üretici dışındakiler ve üreticiler ile üretici örgütleri için olmak üzere doğrudan lisanslı depo işletmelerine depo kira desteği ödenmektedir. Buna göre;

-a- Üretici dışındaki kesimler için:

-- Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Mısır, Çeltik, Pirinç, Mercimek, Nohut, Fasulye, Bezelye, Ayçiçeği için 3 TL/Ton/Ay,

-- Pamuk için 7 TL/Ton/Ay,

-- Fındık, Zeytin, Zeytinyağı, Kuru kaysı, Antep fıstığı, Kuru üzüm, Kuru incir için 10 TL/Ton/Ay'ı geçmemek üzere Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca onaylanacak kira ücretlerinin %50'si oranında;

-depo kira desteği verilmektedir.

b- Üreticiler ile üretici örgütleri için:

Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'ne kayıtlı üreticiler ile 29/6/2017 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanuna göre kurulmuş üretici birlikleri ve/veya 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatif Kanununa göre kurulmuş ve kuruluşuna Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca izin verilen üretici örgütlerinin, ÇKS'ye kayıtlı üreticilerden aldıkları ürünlerini muhafaza eden lisanslı depo şirketlerine ürün koydukları takdirde, en fazla 6 ay süre ile;

- Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar için 6 TL/Ton/Ay,

- Pamuk için 14 TL/Ton/Ay,

- Zeytin, Zeytinyağı, Fındık, K.kayısı, K.üzüm, Antep fıstığı için 20 TL/Ton/Ay'ı geçmemek üzere Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca onaylanacak kira ücretlerinin %50'si oranında;

depo kira desteği verilmektedir.

3. ÜRETİCİLERE NAKLİYE DESTEĞİ

İlave kira desteğinden yararlanan üreticiler ile üretici örgütlerine, ürünlerini lisanslı depolarda muhafaza etmeleri durumunda, belgelendirmeleri şartıyla, depoya teslim edilen ürünler için ton başına 25 TL'yi geçmemek üzere nakliye desteği verilmektedir.

4. ÜRETİCİLERE ANALİZ DESTEĞİ

İlave kira desteğinden yararlanan üreticiler ile üretici örgütlerine, ürünlerini lisanslı depolarda muhafaza etmeleri durumunda, depolanacak ürünlerin lisanslı depoya tesliminden önce yetkili sınıflandırıcılarca yapılacak analizler için parti başına 25 TL'yi geçmemek üzere, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca onaylanacak yetkili sınıflandırıcı ücret tarifesine göre analiz ücreti desteği verilmektedir.

5. ÜRETİCİLERE ELÜS KARŞILIĞI KREDİ FAİZİ DESTEĞİ

10/02/2018 Tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 2018/11188 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin karar kapsamında; Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) karşılığında, üretimini yaptığı ürünü lisanslı depoya teslim eden üreticilere, üretim kapasiteleriyle uyumlu olacak şekilde senet tutarının % 75'ine kadar azami 9 ay vadeli olarak kullanılacak kredi faizlerinde % 100 indirim uygulanmaktadır.

6. LİSANSLI DEPO YATIRIM VE İŞLETME KREDİSİ DESTEĞİ

10/02/2018 Tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 2018/11188 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin karar kapsamında lisanslı depo işletmelerine cari faiz oranları üzerinden yatırım dönemleri için % 75, işletme döneminde % 50 faiz indirimli olarak 10 Bin Ton kapasite için 10 Milyon TL'ye kadar, 10 Bin Ton üstü kapasite için 20 Milyon TL'ye kadar uzun vadeli kredi kullanılmaktadır. (Kapasite artışları ve yenilemeler ile satın alınacak tesisler de bu kapsamda değerlendirilmektedir.)

7. YATIRIM TEŞVİK BELGESİ KARŞILIĞI VERİLEN DESTEKLER

15/6/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'da değişiklik yapılmasına ilişkin 2017/10111 sayılı Karar kapsamında lisanslı depoculuk yatırımları bölgesel desteklerden yararlandırılacak yatırım konuları arasına dahil edilmiş olup, 1-2-3-4-5'nci bölgelerde kurulacak tüm lisanslı depo işletmeleri 5'nci Bölgede, 6'ncı bölgede kurulacak lisanslı depo işletmeleri kendi bölgesinde değerlendirilmektedir. Bu kapsamda;

- KDV istisnası,
- Vergi indirimi,
- Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- Gelir vergisi stopaj desteği,
- Sigorta primi desteği,
- Faiz desteği

sağlanmaktadır.

Lisanslı depoculuk faaliyetlerinin ticaret hayatımıza getirdiği bir çok avantaj ve imkanlar mevcuttur. Bunlardan sadece bir kaçı;

- * Lisanslı depoculuk uygulaması sayesinde Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) aracılığı ile tarım ürünlerimiz artı yatırımın strümanına dönüşmüştür.*
- * Finansman sıkıntısı çeken çiftçiler, lisanslı depoları verdikleri ürünleri karşılığında alacakları ELÜS aracılığı ile bankalardan kredi ve finansman sağlayabilmektedir.*
- * Tüccarların ELÜSleri teminatolarak kullanarak, bankalardan kredi bulmak imkanı gelmiştir.*
- * Tarım ürünleri alım satım faaliyetinde bulunan tüccarlar için depolama ve muhafaza faaliyetlerinde maliyet ve gözetim avantajları sağlanmıştır.*
- * ELÜS ler sayesinde menkul kıymet haline gelen tarım ürünlerinin borsalar aracılığı ile sermaye piyasasında dolaşımı sağlanarak, yatırımcı ve tasarruf sahiplerine sunulabilen bir araç meydana getirilmiştir. Bu şekilde sıradan vatandaşlar da ELÜS alıp-satarak, tasarruflarını değerlendirebilmekte ve ELÜS lerin tabana yayılması sağlanmaktadır.*
- * ELÜS ler milli ekonomiye ve bölgemizdeki diğer ülkelerle olan ticari ilişkilere çok büyük katkı sağlayacak potansiyele sahiptir.*

Lisanslı depoculuk faaliyetlerinin belgelendirme ve vergilendirme süreçleri özetlenmeye çalışılmıştır.

ATB ÇUKUROVA TARIM ÜRÜNLERİ
LİSANSLI DEPOCULUK A.Ş.